

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของผู้อ่านต่อการเพิ่มคุณค่าของวารสารองค์กรจากการใช้ภาพประกอบ” นี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการในการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการดำเนินการสำรวจ
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ผู้อ่านวารสารองค์กรในห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ของกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว และสำนักงานเขตต่าง ๆ จำนวนทั้งสิ้น 30 แห่ง (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2551 - 30 กันยายน 2552) จำนวน 1,960,328 คน (ที่มา : จากการสอบถามสถิติผู้อ่านจากบรรณารักษ์ของห้องสมุด ทั้ง 30 แห่ง)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและวิธีเลือกตัวอย่ามีดังนี้

1.2.1 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปยามานะ (Taro Yamane, 1970 อ้างใน อรสา ปานขาว, 2548: 218) ถ้าจำนวนประชากร 1,960,328 คน ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 400 คน

1.2.2 วิธีเลือกตัวอย่าง ใช้แบบหลายขั้นตอน ดังนี้

- 1) จับสลากเลือกห้องสมุดฯ 10 แห่ง จาก 30 แห่ง
- 2) เลือกผู้อ่านจากห้องสมุดทั้ง 10 แห่ง แห่งละ 40 คน รวม 400 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบบังเอิญ
- 3) เลือกผู้อ่านอีก 20 คน จากห้องสมุด 10 แห่ง แห่งละ 2 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์รายบุคคล โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบบังเอิญ รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 420 คน (ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างที่รับแบบสอบถาม 400 คน และกลุ่มตัวอย่างจากการสัมภาษณ์ 20 คน)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนั้น ได้อาศัยทฤษฎีการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจของ ศิริชัย ศิริเกษ และกาญจนา แก้วเทพ (2531) มาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ

2.1 แบบสอบถาม

2.2 แบบสัมภาษณ์

2.1 แบบสอบถาม แบบสอบถามนี้เป็นเครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้นโดยการศึกษา ค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา เอกสารต่าง ๆ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย คำถามแบบ ปลายปิด และมีคำถามแบบปลายเปิด มี 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปทางด้านลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพทางสมรส อาชีพ และรายได้

ตอนที่ 2 การเปิดรับวารสารองค์กร ได้แก่ การเปิดรับวารสารองค์กรของผู้อ่าน เกี่ยวกับประเภทของวารสารองค์กรที่ผู้อ่านอ่าน ความถี่ในการออกวารสารองค์กรของผู้อ่าน และเหตุผลที่อ่านวารสารองค์กรในด้านความพอใจและประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่าน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการใช้ภาพประกอบเพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับวารสารองค์กร ได้แก่ ความคิดเห็นต่อการใช้ภาพประกอบในวารสารองค์กรของผู้อ่านในด้านสัดส่วนของเนื้อหา และภาพประกอบ ประเภทของภาพประกอบ คุณลักษณะของภาพประกอบด้านเนื้อหา ด้านคุณภาพของการถ่ายภาพ ด้านความคมชัด ด้านการใช้สี ด้านองค์ประกอบของการจัดภาพ และด้านอื่น ๆ และปัจจัยทางด้านศิลปะในด้านความดึงดูดใจ ความน่าสนใจ ความคมชัด การเห็นรายละเอียดในภาพ ความสวยงาม เทคนิคการถ่ายภาพ การช่วยสร้างบรรยากาศ อารมณ์ ความรู้สึกในภาพ การสร้างจินตนาการ และด้านอื่น ๆ และปัจจัยทางด้านเนื้อหาในภาพประกอบ ด้านความจริงตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ความถูกต้อง ความทันเวลา ความน่าเชื่อถือ และด้านอื่น ๆ

ตอนที่ 4 การใช้ประโยชน์จากภาพประกอบในวารสารองค์กร ได้แก่ การใช้ประโยชน์จากภาพประกอบในวารสารองค์กรในด้านต่าง ๆ ช่วยสร้างบรรยากาศในการรับรู้ รับรู้ข้อเท็จจริงเพิ่มขึ้น รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ในองค์กรเพิ่มขึ้น ช่วยให้ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ในองค์กรเพิ่มขึ้น ช่วยให้สามารถได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ต่อการทำงาน และต่อการใช้ชีวิตในสังคมเพิ่มขึ้น ได้รับความบันเทิง ความเพลิดเพลิน และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ช่วยให้สร้างจินตนาการเพิ่มขึ้น ช่วยให้สามารถ

นำไปใช้สนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นเพิ่มขึ้น ช่วยให้นำไปใช้ในการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น ช่วยให้นำไปใช้ปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตเพิ่มขึ้น ช่วยเพิ่มความน่าสนใจ และความน่าอ่าน ช่วยเพิ่มความหมาย/ความกระจ่างให้กับเนื้อหาที่อ่าน และช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือของเนื้อหา ตลอดจนมีส่วนช่วยเพิ่มคุณค่าให้กับเนื้อหา

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2.2 แบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์และกรอกข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งลักษณะของแบบสัมภาษณ์นั้น แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปทางด้านลักษณะประชากร

ตอนที่ 2 การเปิดรับวารสารองค์กร

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการใช้ภาพประกอบเพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับวารสารองค์กร

ตอนที่ 4 การใช้ประโยชน์จากภาพประกอบในวารสารองค์กร

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

เมื่อสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้วได้นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ และทำการปรับปรุงแก้ไข เมื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความถูกต้องและเหมาะสมแล้วก็ได้ นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านพิจารณาความถูกต้อง และความเหมาะสม หลังจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านได้ตรวจแล้ว ผู้วิจัยก็นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กลับมาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขจนแล้วเสร็จและนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่เลือกไว้จำนวน 30 คน หลังจากนั้น ก็ได้้นำกลับมาปรับปรุงแก้ไขแล้วส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง หลังจากปรับแก้ไขความถูกต้อง เหมาะสมสมบูรณ์แล้ว ก็ได้ นำมาจัดพิมพ์สำหรับนำมาใช้ในการประเมินต่อไป

วิธีการทดสอบและพัฒนาเครื่องมือ

การทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ทำได้ดังนี้

1. หาความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ โดยนำแบบสอบถามที่ได้เรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้กับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อหาข้อบกพร่องของคำถาม และปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) ความเหมาะสมของภาษา (Wording)

2. ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ โดยนำแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ที่ได้แก้ไขแล้วไปทดสอบกับผู้อ่านวารสารองค์กร ซึ่งไม่ได้อยู่ใน

กลุ่มของกลุ่มตัวอย่างที่เลือกไว้ จำนวน 30 คน แล้วนำคำตอบในแบบสอบถามเฉพาะตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการใช้ภาพประกอบเพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับวารสารองค์กรและตอนที่ 4 การใช้ประโยชน์จากภาพประกอบในวารสารองค์กร นำมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha) ได้ระดับความเชื่อมั่นคือ 0.8763 ซึ่งเป็นระดับความเชื่อมั่นในเกณฑ์ที่พึงพอใจแล้ว จึงนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ในส่วนของชุดคำถามที่วัดออกมาเป็นค่าคะแนน ซึ่งก็คือ ความคิดเห็นต่อการใช้ภาพประกอบเพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับวารสารองค์กรและการใช้ประโยชน์จากภาพประกอบ การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น (Reliability coefficient) ใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาค (Cronbach อ้างใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538: 200)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right]$$

เมื่อ	α	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	=	จำนวนข้อในแต่ละส่วนของแบบสอบถาม
	$\sum s_i^2$	=	ผลรวมของคะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	s_i^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการวิจัยแบบผสมผสานนั้น ดำเนินการโดยการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อ่านวารสารองค์กรในห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ของกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว และสำนักงานเขตต่าง ๆ โดยวิธีการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 แห่ง เมื่อได้ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ของกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว และสำนักงานเขตต่าง ๆ จากการสุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม 400 ชุด (ห้องสมุดฯ 10 แห่ง แห่งละ 40 คน)

ผู้วิจัยเป็นผู้แจกแบบสอบถามด้วยตนเอง และอธิบายรายละเอียดและวิธีการกรอกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้กรอกแบบสอบถามทั้งหมดด้วยตนเอง เมื่อกลุ่มตัวอย่างกรอกแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยก็จะตรวจสอบความครบถ้วน ถูกต้อง สมบูรณ์ของข้อมูลต่าง ๆ ของแบบสอบถามแต่ละชุดทุกครั้งที่ได้รับกลับจากกลุ่มตัวอย่าง

2. กลุ่มตัวอย่างจากการสัมภาษณ์ 20 คน (ห้องสมุดฯ 10 แห่ง แห่งละ 2 คน)

การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนั้น ผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างและกรอกข้อความที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดด้วยตัวเอง

ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความหลากหลายทางด้านลักษณะประชากร

ระยะเวลาในการดำเนินการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูล

7 มิถุนายน - 9 ตุลาคม 2552

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติโดยใช้สถิติพรรณนา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพรรณนาวิเคราะห์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

สำหรับตอนที่ 4 ของแบบสอบถามในเรื่องการใช้ประโยชน์จากภาพประกอบในวารสารองค์กรนั้น ได้มีการกำหนดระดับเกณฑ์การประเมินคุณค่าของประโยชน์ที่ได้รับในตอนที 4 นั้น มี 5 ระดับ ตามแบบของครอนบาค (Cronbach อ้างใน วิเชียร เกตุสิงห์, 2534: 116) นำมากำหนดให้มีน้ำหนักคะแนน 5 ระดับ คือ

มากที่สุด	ให้	5 คะแนน
มาก	ให้	4 คะแนน
ปานกลาง	ให้	3 คะแนน
น้อย	ให้	2 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1 คะแนน

โดยผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่มีเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535: 100)

ค่าเฉลี่ยคะแนน 4.51 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยคะแนน 3.51 – 4.50 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ยคะแนน 2.51 – 3.50 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.51 – 2.50 หมายถึง น้อย

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.00 – 1.50 หมายถึง น้อยที่สุด